

RICPA: UZTICĪBAS IETEKME

SABATA PĒCPUSDIENAI

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

5. Moz. 30:19; 2. Sam. 3:6-11, 21:1-9; Marka 13:13.

ATMIŅAS PANTS:

„Viņš tevi sedz ar Saviem spārniem, zem Viņa spārniem tu esi paglābts; Viņa patiesība ir tavs vairogs un bruņas.” (Ps. 91:4)

Stāsts par Ricpu ir stāsts par svešinieci, kura ieņēma nozīmīgu lomu slēgtā sabiedrībā. Faktiski, viņa Bībelē skaidri minēta vien divās rakstvietās, un abas norādes saistītas ar Dāvida valdīšanas sākuma periodu, droši vien pirms viņa ārļaulības sakara ar Batsebu (2. Sam. 11). Vairums Bībeles komentētāju ir vienisprātis, ka 2. Sam. 21. – 24. nodaļa nav 2. Sam. 20. nodaļas secīgs turpinājums, bet skaidrojums un papildus informācija, kas nav iekļauta vispārējā Dāvida dzīvesstāsta izklāstā.

Ricpas klātbūtne saistīta ar ķēniņa Dāvida stāstu. Viņai kā sievietei un iepriekšējā ķēniņa konkubīnei bija visai maza izvēle. Patiesībā, viņas izredzes drīzāk bija drūmas un nomācošas. Lai gan abi viņas dēli bija miruši un lielākā daļa viņas mirušā „vīra” ģimenes atradās uz iznīcības robežas, viņa tā vietā, lai bikli sēdētu kādā stūrī un apraudātu neveiksmes, rikojās cēli. Viņas klātbūtne divos nozīmīgos Dāvida vēstures brīžos viņu padara par ķēniņa veidotāju un valsts cēlāju. Visi no Ricpas varam mācīties ļoti svarīgu atziņu: uzticība nav pakļauta apstākļiem vai veiksmei (jeb neveiksmei). Uzticība ir beznosacījumu apņemšanās rīkoties pareizi neatkarīgi no sekām.

Lūdzu, iepazīstieties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles studijām 27. novembrī.

VIŅAS VĀRDA PIEMINĒŠANA

Išbošeta neklājās īpaši veiksmīgi karā, kas norisinājās starp Saula un Dāvida ģimeni (2. Sam. 3:1). Bībeles autors kā pretstatu nelabvēlīgajai Išbošeta galmā valdošajai situācijai apraksta Dāvida dēlus, kuri piedzimuši šajā laikā Hebronā (2. Sam. 3:2-5). Tā kā dēli nozīmē nākotni un drošību, šis saraksts uzsver Dāvida tolaik aizvien pieaugošo spēku.

Kā jau lasījām (2. Sam. 3:7-10), Išbošets, „apkaunojošais cilvēks”, apsūdzēja savu ģenerāli Abneru intīmās attiecībās ar viņa tēva Saula konkubīni. Spriežot pēc Abnera reakcijas, tas bija nopietns apvainojums.

Izlasiet minētās rakstvietas un paskaidrojiet, ko Vecās Derības laikā nozīmēja iesaistīties intīmās attiecībās ar kāda varena vīra sievu vai konkubīni. 2. Sam. 16:21, 22; 20:3; 1. Ķēn. 2:21,22.

Ricpa nav aktīva šī stāsta dalībiece, jo tā centrā ir Abners un Išbošets. Galu galā viņa bija tikai konkubīne. Šķiet, ka šajā abu vīru cīņā par varu viņa bija tikai marionete. Bībelē nav skaidri norādīts, vai Abners tiešām iesaistījās intīmās attiecībās ar Ricpu, tādējādi mēģinot sagrābt troni. Tas, ka viņš tik ātri mainīja puses, netieši norāda, ka tās bija tikai baumas, kas cirkulēja improvizētajā Mahanajimas galmā. Ja viņš tiešām vēlētos kļūt par Israēla ķēniņu, vai viņš būtu gatavs uzreiz apvienot spēkus ar Dieva iesvētīto ķēniņu Dāvidu?

Abners izpildīja draudus pievienoties Dāvidam (2. Sam. 3:9,10,12). Išbošeta apvainojumu dēļ viens no galvenajiem Saula nama varas turētājiem zvērēja uzticību Dāvidam, tādējādi praktiski nodrošinot Saula galma un valdīšanas norietu. Neilgi pēc tam tā arī notika (skat. 2. Sam. 4). Patiesībā šo izmaiņu cēlonis ir Ricpas vārda pieminēšana. Lai gan Ricpa šajā stāstā it kā neieņem aktīvu lomu, viņa ir ļoti nozīmīga šī stāsta daļa.

Visticamāk, ja Abners nebūtu reaģējis uz Išbošeta apvainojumiem tā, kā tas notika, karš starp abām pusēm būtu norisinājies daudz ilgāk. Nav zināms, kā izkārtojās Ricpas turpmākā dzīve. Viņa pieminēta vēl tikai 2. Sam. 21:1-14, kur aprakstīts, ka, lai gan viņa darbojas gandrīz nemanāmi, viņai bija ļoti nozīmīga loma cilšu apvienošanā.

Bieži nonākam situācijās, kuras nevaram kontrolēt. Bet ko mēs varam vienmēr kontrolēt? Kādēļ, raugoties plašāk, tas arī ir vissvarīgākais? Skat. 5. Moz. 30:19; Marka 13:13.

ACI PRET ACI VAI LABĀK IZDEVĪGU RISINĀJUMU?

Israēlā valdija bads. Ebreju valodā rakstītajā stāstījumā uzsvērts ilgaiss periods bez lietus. Tie nebija normāli apstākļi. Cilvēki uzskatīja, ka Dievs ir tieši atbildīgs par lietu. „Dāvida valdīšanas laikā bija bads trīs gadus no vietas, gadu pēc gada, un Dāvids meklēja Tā Kunga vaigu. Un Tas Kungs sacīja: ‘Uz Saulu un viņa namu guļ asinsgrēks, tāpēc ka viņš nogalināja gibeoniešus.’” (2. Sam. 21:1)

Izlasiet 2. Sam. 21:1-6. Kādēļ Saula pēctečiem bija jācieš sava priekšteča vainas dēļ? Vai tas nav pretrunā ar 5. Moz. 24:16, Jer. 31:29, 30 un Ecēh. 18:1-4? _____

Tas ir ļoti aktuāls jautājums, kas izraisījis debates daudzu pētnieku vidū. Kur ir Dieva taisnīgums? Vai taisnīgums attiecināms kolektīvi vai personīgi? Daži komentētāji izteikuši varbūtību, ka Dāvids badu izmantoja kā izdevīgu aizbildinājumu, lai atbrīvotos no sāncenšiem uz troni un ka viņa sarunas ar Dievu bija labi pārdomāta manipulācija ar dievišķo vēsti savtīgu nolūku īstenošanai; tomēr Bībeles tekstos nav norāžu, ka tāda bija Dāvida motivācija.

Šajā rakstvietā izcelts nozīmīgs Svēto Rakstu princips: lai gan glābšana var būt atkarīga no mūsu lēmumiem, mūsu rīcība un izvēle ietekmē arī mūsu līdzcilvēkus; tas nenotiek izolēti no pārējiem. Jeruzalemē valdot uzticīgiem ķēniņiem, Jūda centās dzīvot saskaņā ar Dieva bauslību. Savukārt neuzticīgi ķēniņi iznīcināja daudzus israēliešus.

Vecās Derības vēsturiskajos tekstos nav atsauču uz Saula mēģinājumiem iznīcināt gibeoniešus. Tomēr Saula atriebība Nobas priesteru pilsētā (1. Sam. 21) netieši norāda, ka Sauls bija spējīgs uz šādu iespējamu rīcību. Saula dedzība izskatās apsvēicama (galu galā gibeonieši bija svešinieki), bet šīs rīcības dievišķais izvērtējums uzsvēr Dieva nostāju attiecībā uz uzticību (Joz. 9:15-21). Dievs sagaida, lai mēs pildītu dotos solījumus. Redzēsim, ka Ricpa sniedz mums (un ķēniņam Dāvidam!) mācību par uzticību.

Lai gan pilnībā neizprotam, kāpēc Saula grēku dēļ izcēlās bads, vienmēr jāatceras, ka katrai mūsu rīcībai ir sekas. Vai mums kā kristiešiem nevajadzētu izvairīties no sliktas rīcības – nevis iespējamo šīs rīcības seku dēļ, bet tā dēļ, ka šī rīcība ir sliktā? Kas jūs dara uzmanīgus: bailes no iespējamajām nepareizas rīcības sekām vai vēlme vispār nedarīt sliktu? _____

UZTICĪBA IR DZĪVESVEIDS

Dāvids piekrita gibeoniešu lūgumam, un tika atrasti septiņi Saula pēcteči. Sakarā ar šo gadījumu atkal parādās Ricpas vārds. Viņas un ķēniņa Saula divi kopējie dēli ir starp tiem, kuriem tika izvēlēts izpildīt nāvessodu, lai tādējādi gūtu „izlīdzināšanu”. 2. Sam. 21:3 tiek lietots ebreju vārds, kurš nozīmē „izlīdzināt”. Tas ir tehnisks termins, ar kuru apzīmē salīdzināšanos, un tas arī parādās tādos jēdzienos kā Salīdzināšanās diena (3. Moz. 16).

Izlasiet 2. Sam. 21:1-9. Kā šis teksts jāsaprot? Vai mēs to varam izprast? Kā šis ir piemērs tam, ka Svētajos Rakstos ir lietas, kuras mēs pilnībā neizprotam, bet kuras mums jāpieņem ticībā? Kādi piemēri, līdzīgi kā šis (par lietām, kuras pilnībā nesaņemam), atrodami Bībelē, ka, neskatoties uz izpratnes trūkumu, mums jāuzticas Dieva labestībai un žēlastībai? _____

Dāvids atcerējās savam draugam Jonatānam doto solījumu (1. Sam. 20:12-17, 42), līdz ar to viņš gibeoniešiem neatdeva Jonatāna dēlu Mefibošetu. Tas Bībeles tekstā uzsver svarīgu domu: lai gan Sauls pārkāpa Israēla apsoliģumu gibeoniešiem, Dāvids pat pēc Jonatāna nāves pildīja viņam doto solījumu.

Kā Ricpa rīkojās pēc savu dēlu noslepkavošanas? 2. Sam. 21:9, 10. Ko tas par viņu liecina? _____

Autors, atkārtoti pieminot Ricpas tēva vārdu, pretēji Dāvidam, kurš netiek pieminēts kā ķēniņš vai saistībā ar viņa ģenealoģiju, uzver cieņu par Ricpas rīcību. Mēs varam tikai iedomāties sāpes un sāras, ko Ricpa izjuta, stāvot pie septiņu nogalināto cilvēku ķermeņiem. Viņa uzslēja vienkāršu telti, lai zem klajas debess apmestos pie trūdošajiem ķermeņiem un tos aizsargātu no maitu putniem un dzīvniekiem. Ricpa to darīja nevis dienu vai nedēļu, bet, šķiet, ka viņa tur pavadīja vairākas nedēļas, līdz sākās rudens lietavas. Ricpa bija ne tikai uzticīga māte, bet izcēlās kā uzticības piemērs stāstā, kur dominēja vīrieši, kuri ne vienmēr bija uzticīgi.

TAUTAS VEIDOŠANA

Dāvids pamanīja Ricpas uzticības piemēru. Bībeles autors, aprakstot, kā Dāvidam tiek ziņots par Ricpas rīcību, vēlreiz piemin viņas ciltsrakstus. Viņa nebija tikai māte, bet Ajas meita un Saula konkubīne. Šķiet, ka viņas uzturēšanās kalnā pie septiņiem noslepkavoto ķermeņiem motivēja Dāvidu apsvērt svarīgu rīcību: viņš pavēlēja veikt Saula, Jonatāna un Saula pēcteču apbedīšanu.

Izlasiet 2. Sam. 21:11-14. Kā Ricpas rīcība ietekmēja Dāvidu? _____

Daudzas israēliešu kaimiņu tautas uzskatīja, ka atbilstoša apbedīšana palīdzēja mirušajiem sasniegt vietu, kur dievi noturētu par viņiem tiesu. Ēģiptes piramīdas bija milzīgi kapi, kas liecina par apbedīšanas nozīmi ēģiptiešu kultūrā. Turpretī israēliešu apbedīšanas rituāli nebija nekas īpašs, jo Bībeles autori nāvi uzskatīja par bezapziņas stāvokli (Raudu dz. 9:5,6). Bet šī apbedīšana bija ļoti nozīmīga, jo tā iezīmēja cilšu savstarpējo cīņu noslēgumu un kalpoja par pamatu vienota Israēla izveidošanai.

Vēlreiz izlasiet 2. Sam. 21:1-4. Kādēļ beidzās bads? _____

Bads nebeidzās pēc septiņu Saula pēcteču nogalināšanas. Dievs uz lūgšanām atbildēja tikai pēc tam, kad Dāvids bija atbilstoši apbedījis Saulu un viņa pēctečus. Citiem vārdiem sakot, lai gan mūsu savstarpējām attiecībām taisnīgums ir ļoti svarīgs, nepieciešama arī salīdzināšanās. Šķiet, ka Ricpas uzticības piemērs, neskatoties uz tā brīža bezcerīgajiem un izmisīgajiem apstākļiem, veicināja uzticību un salīdzināšanos plašākā mērogā, kā rezultātā izveidojās israēliešu tauta, kas sāka dziedināt cilšu savstarpējo cīņu izraisītos ievainojumus. Ricpas loma šajā nozīmīgajā Dāvida valdīšanas periodā ir mācība, kas atbalsojas gadsimtu gaitā: apstākļi paši par sevi nevar kontrolēt Dieva bērnu; ar savām izvēlēm paši nosakām, vai kļūsim par marionetēm, vai arī ar klusu uzticību ietekmēsim savu un līdzcilvēku dzīvi. Ricpa, uzticīgi dzīvojot, neuzkrītoši ietekmēja tautas likteni.

Pārdomāsim šo spēcīgo piemēru: Dāvida ienaidnieka konkubīnes Ricpas rīcība uz Dāvidu atstāja paliekošu ietekmi. Par ko tas liecina par mūsu ietekmes varu, lai arī kas mēs būtu? Padomājiet par cilvēkiem, kurus ietekmējat. Kā jūsu ietekme varētu kļūt labāka, nekā tā ir šobrīd?

TURPMĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

„Evaņģēlijs ir miera vēsts. Kristietība ir tāda mācību sistēma, kas, ja to pieņemtu un tai paklausītu, visai Zemei atnestu mieru, saskaņu un laimi. Kristus reliģija savienos ciešā, tuvā draudzībā un brālībā visus, kas pieņems tās mācības. Jēzus misijā ietilpa uzdevums salīdzināt cilvēkus ar Dievu un līdz ar to arī savstarpēji.” (Elena Vaita, „Lielā cīņa,” 41. lpp. latv. izd.)

„Viens ir Biblii lasīt un mācīt, pavisam kas cits ir īstenot tās dvēselē iegravētos un dzīvību dodošos, svētojošos principus dzīvē. Dievs Kristū salīdzina pasauli ar Sevi. Ja cilvēki, kuri apgalvo esam Viņa sekotāji, atsvešinās, neizrādot līdzjūtīgu vai mīlestības pilnu interesi citam par citu, tie nav Dieva svētīti. Viņu sirdīs nemājo Dieva mīlestība.” (Elena Vaita, „The Revue and Herald,” 1910. gada 17. marta izdevums.)

JAUTĀJUMI PĀRDOMĀM:

1. Bībeles studiju grupā pārrunājiet veidus, kā izrādīt Dieva uzticību jūsu kopienas locekļiem, kuri vēl personīgi nepazīst Dievu.

2. Kas ir uzticība? Lūdziet, lai Bībeles studiju grupas locekļi definē uzticību, pieminot Bībeles varoņus kā uzticības piemērus.

3. Daudzkārt šķiet, ka esam bezpalīdzīgi un dotajos apstākļos mums nav izvēles. Ko varam mācīties no tādas sievietes kā Ricpa, kura, neskatoties uz apstākļiem, izrādīja lielu uzticību Kungam?

4. Dieva vīriem bija konkubīnes? Pēcteči cieta savu tēvu grēku dēļ? Mūsdienu lasītājam šis stāsts rada daudz neatbildētu jautājumu. Protams, ka visās dzīves jomās paliks neatbildēti jautājumi. Dzīvot ticībā daļēji nozīmē pieņemt neatbildētus jautājumus. (Galū galā – ja visi jautājumi tiktu atbildēti, kādēļ būtu nepieciešama ticība?) Kā jūs esat iemācījušies sadzīvot ar neatbildētiem jautājumiem par savu dzīvi? Ko esat iemācījušies, nespējot atbildēt cilvēkiem, kas cīnās ar jautājumiem, uz kuriem atbildes šobrīd nav pieejamas?

5. Vēlreiz pievērsīsimies Ricpas piemēram. Kādi spēcīgi piemēri sastopami jūsu kultūrā un kopienā? Vai tie ir labi vai slikti piemēri? Kā ir ar jūsu rādīto piemēru? Kā jums šķiet, kā jūs ietekmējat savus līdzcilvēkus? Vai piemērs, kuru rādāt mājās, atšķiras no piemēra, kuru rādāt draudzē vai sabiedrībā? Vai cilvēki, kuri, iespējams, jūs apbrīno sabiedrībā, justos šokēti, jūs redzot mājās?